

Bilim Tarihinde Bu Ay

MURAT DIRICAN

4 Kasım 1939

Klimanın Keşfi

İlk klimalı otomobili Packard Motor şirketi 4 Kasım 1939'daki 40. Chicago Otomobil Fuarı'nda halka sundu. Aracın içine yerleştirilen klima düzeneği sayesinde içerideki hava nemden arındırılarak soğutulabiliyor ve yeniden süzülerek aracın içinde dolaşımı sağlanabiliyordu. Düzenek kış ayları için benzer biçimde sıcak hava da ürettiyordu. Isıtmayı ve soğutmayı sağlayan bu iki parçalı düzeneğe, arka koltukların altına saklanmıştı. Klima yaklaşık 24 saat boyunca, otomobil saatte 90 km hızla ilerlerken 1,5 ton buzun sağlayabileceği bir serinliğe eşdeğer bir serinlik üretebiliyordu.

5 Kasım 1963

Vikingler Amerika'da

1963'te, Kanada'nın doğu kıyılarında yer alan Newfoundland'da, Kristof Kolomb'un Amerika kıtasını keşinden yaklaşık 500 yıl öncesine ait olduğu tahmin edilen bazı kalıntılara rastlandı. Daha önceki bazı araştırmalar da tarihçilere Amerika'ya ulaşan ilk Avrupalıların Vikingler olabileceğini düşündürdüğüne başlamıştı. Arkeologların bu kalıntılar üzerindeki çalışmalarının ardından bunların Vikinglere ait bir yerleşmenin kalıntıları olduğunu ortaya koydu. Kalıntıların yayıldığı yaklaşık 10 km²lik bu bölge Vinland adıyla anılmaya başlandı.

4 Kasım 1922

Tutank Amon'un Kayıp Mezarı

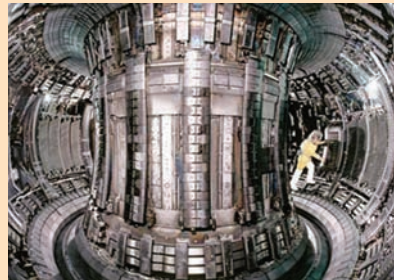

Çocuk firavun Tutank Amon'a ait olduğu düşünülen mezarın girişi, İngiliz arkeolog Howard Carter'ın çok uzun süre yürüttüğü arkeolojik araştırmaların sonunda 1922'de Krallar Vadisi'nde bulundu. Kazıda çalışan işçilerden birinin, yerin içine doğru uzanan taştan bir merdivenin ilk basamağına rastlamasıyla bu bölgedeki araştırma çalışmaları yoğunlaştırıldı. Bu çalışmaların sonucunda da dokuz yaşında tahta çıkan ve 19 yaşında öldüğü düşünülen çocuk firavun Tutank Amon'un daha önce bilinmeyen mezar girişi ortaya çıkarıldı. On bir basamağın sonunda sıvanmış ve mühürlenmiş bir kapıdan oluşan mezar girişinin, üzerindeki mühür sayesinde çocuk firavun Tutank Amon'a ait olduğu anlaşıldı.

9 Kasım 1991

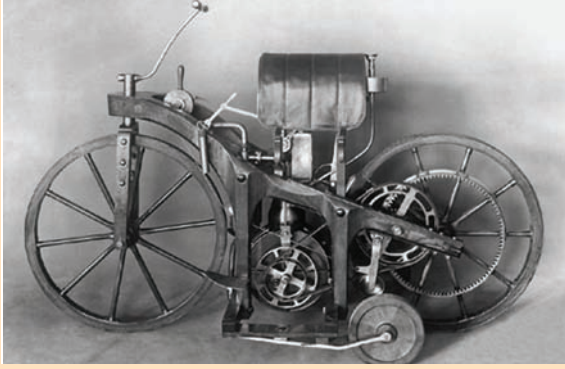
İlk Nükleer Füzyon Deneyi

1991'de ilk nükleer füzyon deneyi, İngiltere'de gerçekleştirildi. Deney sırasında yalnızca iki saniyelik de olsa yaklaşık 1,7 MW gibi yüksek bir elektrik gücüne ulaşılabildi. Bu ilk kontrollü füzyon deneyi kısa adı JET (Joint European Torus) olan bir bilim insanı grubunca gerçekleştirilmişti. Füzyon, bugün nükleer santrallerde kullanılan, atomun parçalanarak enerji elde edilmesi yönteminden farklı bir yöntem. Bu yöntem radyoaktif atık çıkarmadan enerji elde etme olanağı sağlıyor.

10 Kasım 1885

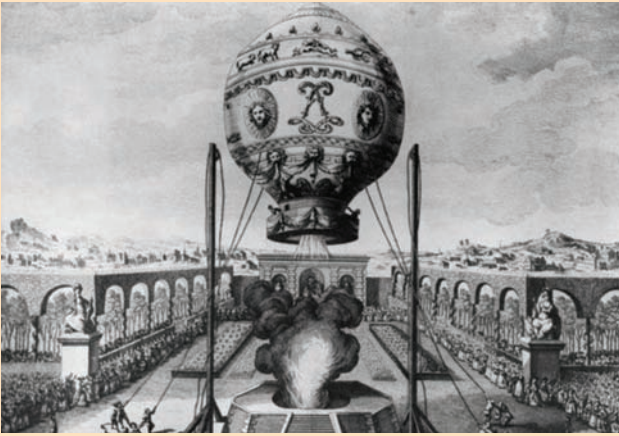
Motosiklet Yollarda

İlk motosiklet, 1885'te Gottlieb Daimler tarafından tasarlandı. İskeleti ve tekerlekleri ahşaptan üretilmişti ve motordaki gücü deri bir kayışla arka tekerleğe aktarıyordu. Tekerleklerin monte edildiği yerlerde günümüzdeki gibi bir süspansiyon düzeeği olmadığından pek de rahat bir yolculuk sunmuyordu. Tek silindirli motorun 265 cc'lik bir hacmi vardı ve araç en çok saatte 12 km'lik bir hıza ulaşabiliyordu. Bu motosiklet daha sonra dünyanın en büyük motor üretici şirketi olacak Daimler'in deneysel olarak tasarladığı modellerden yalnızca biriydi.

21 Kasım 1783

İlk Balon Yolcusu

1783'te fizik profesörü Jean Francois Pilatre de Rozier, bir sıcak hava balonuyla yolculuk eden ilk insan olarak tarihe geçti. De Rozier, bir sıcak hava balonuyla Paris'teki Bois de Boulogne Sarayı'ndan havalandırılarak yaklaşık 9 km'lik bir yolu kat etmeyi başarmıştı. De Rozier'i taşıyan balon, 25 dakika havada kalmış ve yaklaşık 100 m yüksekliğe ulaşmıştı. İzleyiciler arasında Fransa Kralı XVI. Louis de bulunuyordu. Uçuştan önce Kral, balona iki mahkumun bindirilmesini önermişti. Buna karşın De Rozier, balonla uçan ilk insan olma şerefine kendisinin ulaşmak istediğini belirterek Kral'ı ikna etmeyi başarmıştı. Bu uçuştan birkaç ay önce de sıcak hava balonunun mucidi Montgolfier Kardeşler, benzer bir denemeyi, birkaç evcil hayvan kullanarak başarıyla gerçekleştirmişti.

15 Kasım 1630

Johannes Kepler Öldü

Ünlü Alman gökbilimci Johannes Kepler, 1630'da yaşama veda etti. Dünya'nın ve öteki gezegenlerin Güneş'in çevresinde elips biçimindeki yörüngelerde dolandığını ilk kez ortaya koyan Kepler, modern gökbilimin temelini oluşturan ve kendi adıyla anılan gökbilim yasalarını bulmuştu. İyi bir matematikçi olan Kepler, bir süre yardımcısı olduğu ünlü Danimarkalı

gökbilimci Tycho Brahe'nin gözlem sonuçlarından yararlanarak bu yasalara ulaşmıştı. Daha sonraları Newton'un kütle çekim yasasını bulmasında çok önemli bir rol oynayan Kepler'in çalışmalarından, doğal ve yapay uyduların ve uzay araçlarının devinimlerinin incelenmesinde ve hesaplanmasında da yararlanılmıştı.

24 Kasım 1859

Türlerin Kökeni Kitapçılarda

Ünlü doğa bilimci Charles Darwin'in büyük yankı uyandıran Türlerin Kökeni adlı kitabı 1859'da İngiltere'de

basıldı. Darwin'in 1830'lu yıllarda HMS Beagle adlı gemiyle yaptığı dünya gezisi sırasında topladığı canlı türlerinden ve yaptığı gözlemlerden yararlanarak yazdığı bu kitap, bütün canlı türlerinin geçişli bir biyolojik evrim süreci yaşadığını ortaya koyuyordu. Daha sonra evrim kuramı adını alan bu bilimsel düşüncenin temelinde, yaşamını sürdürebilen türün çevre koşullarına en iyi uyum sağlayan tür olduğu biçiminde özetlenebilecek doğal seçim yasası yer alıyordu. Darwin, bu çalışması sırasında dönemin ünlü doğa bilimcileri Charles Lyell ve Alfred Wallace tarafından büyük destek görmüştü.

Kaynaklar
<http://inventors.about.com>
<http://www.todayinsci.com>
<http://www.historytoday.com>